

Komentovaná prohlídka výstavy oddělení Genetiky a šlechtění v Národním zemědělském muzeu v Praze

6.3.2026 - Tomáš Brýl | Výzkumný ústav živočišné výroby

Dne 3. března 2026 proběhla komentovaná prohlídka při příležitosti zahájení výstavy „Společná cesta - Člověk a hospodářská zvířata v proměnách času a vědy“. Komentář k prohlídce byl přednesen pracovníky oddělení Genetiky a šlechtění. Výstava je umístěna na střeše Národního zemědělského muzea od 3. 3. 2026 do 2. 8. 2026.

Ing. Ludmila Zavadilová, CSc. zdůraznila schopnost šlechtitelských postupů měnit populace hospodářských zvířat podle lidských potřeb a z toho plynoucí odpovědnost šlechtitelů vůči welfaru zvířat. Dr. Karel Novák, CSc. seznámil účastníky prohlídky s použitím genomiky pro určování původu dnešních plemen hospodářských zvířat. Na příkladu plemen skotu bylo zdůrazněno využití selekčních indexů pro šlechtění zdravých, a přesto vysokoužitkových zvířat. Také bylo poukázáno na využití moderních technologií při chovu a šlechtění skotu. Ing. Zdenka Veselá, Ph.D. obeznámila návštěvníky s využíváním genomického šlechtění na příkladu masného skotu v ČR, zatímco Ing. Eliška Žáková, Ph.D. při výkladu o šlechtění populací prasat vysvětlila principy užitkového křížení. Na příkladu zjišťování genetického založení barev u koní Ing. Zavadilová upozornila na další praktické možnosti využití genomiky u hospodářských zvířat. Jako další podobné příklady byly uvedeny možnosti zjišťování genetického založení beta-kaseinu v mléce skotu nebo genu vysoké plodnosti Booroolo (FecB) u ovcí. Výklad o šlechtění drůbeže v ČR se věnoval genovým zdrojům a Českému šlechtitelskému programu drůbeže DOMINANT CZ. Ing. Zavadilová pak ukončila komentovanou prohlídku připomenutím dvou významných osobností genetiky a šlechtění, doc. Jaroslava Kříženeckého (1896–1964), který byl vysokoškolský učitel a vedoucí Genetického oddělení Gregora Mendela v Moravském muzeu v Brně. Za obhajobu Mendelova učení byl v letech 1958–1959 vězněn komunistickým režimem. Prof. František Bílek (1885–1972) byl profesor zootechniky na Vysoké škole zemědělské v Praze a se zasloužil se např. o záchranu koně Převalského a starokladrubskeho vraníka.

Komentované prohlídky se zúčastnilo asi třicet návštěvníků. Tato skupina zahrnovala pracovníky NZM, Výzkumného ústavu živočišné výroby v.v.i., Výzkumného ústavu veterinárního lékařství v.v.i v Brně, Jihočeské univerzity a Ministerstva zemědělství. Prohlídka neunikla ani zástupcům šlechtitelských sdružení a chovatelských svazů.

Výstava **Společná cesta** si klade za cíl přiblížit veřejnosti oblast šlechtění hospodářských zvířat prostřednictvím pohledu vědeckého oboru genetiky a šlechtění. Zaměřuje se na to, jak moderní poznatky ovlivňují péči o zvířata, jejich zdraví, užitkovost i udržitelnost zemědělství.

Návštěvníci výstavy se seznámí s původem a vývojem hospodářských zvířat, doplněným o konkrétní příklady šlechtitelské práce v České republice. Výstava nabídne různé úhly pohledu – od vědeckého přes praktický až po společenský – s cílem vzbudit zájem, rozšířit znalosti a podpořit porozumění významu šlechtění v současné společnosti.

Výstava je umístěna na střeše Národního zemědělského muzea od 3. 3. 2026 – 2. 8. 2026.

<https://vuzv.cz/2026/03/06/komentovana-prohlidka-vystavy-oddeleni-genetiky-a-slechtenu-v-narodnim-zemedelskem-muzeu-v-praze>